

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อคนไทยเป็นอย่างมาก ในด้านที่เป็นเครื่องมือใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ผู้คนรุ่นหลังต่อไป นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้นการที่จะรักษาและส่งเสริมภาษาไทยให้คงอยู่จำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างพื้นฐานที่ดีให้แก่เด็กเร่ยนตั้งแต่วัยประถมศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้อื่นในระดับสูงต่อไป หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดวิชาภาษาไทยไว้ในกลุ่มทักษะซึ่งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) ในการสอนภาษาไทยจึงจำเป็นต้องเน้นทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน ต้องฝึกฝนใช้อยู่เสมอ เพื่อให้ใช้ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว เพราะถ้าผู้ใช้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นเครื่องช่วยให้การถ่ายทอดการสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้รับให้เข้าใจ และเกิดความคิด ความรู้สึก ทัศนคติที่ใกล้เคียงกันได้ (กิตติยวดี บุญชื่อ, 2520)

การสื่อสารด้วยภาษาของมนุษย์นั้นมีการรับเข้าและแสดงออก มนุษย์สื่อสารด้วยภาษาส่วนรับคือการฟัง และการอ่าน และสื่อสารด้วยการใช้ภาษาแสดงออกคือ การพูด และการเขียน ในบรรดาทักษะทั้ง 4 ด้าน การเขียนจัดได้ว่าสำคัญที่สุด ดังปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย เล่ม 1 ว่าการติดต่อสื่อสารของมนุษย์นั้นทำได้หลายทาง แต่ทางที่สำคัญที่สุดนั้นคือ การพูด และการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2516 อ้างถึงใน ช่อนกลิ่น คำศิริ, 2536) เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายได้คงทน และปรากฏเป็นหลักฐานได้ดีกว่าทักษะอื่นเพราะจารึกเป็นตัวอักษรไว้ไม่ลบเลือนรวดเร็วเหมือนคำพูด เช่น หลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง จดหมายเหตุ เป็นต้น การเขียนจึงใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างอดีตและปัจจุบัน อีกทั้งปัจจุบันถึงอนาคตด้วย (จุไร วรศักดิ์โยธิน, 2519) นอกจากนี้ วัลลภา

เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ยังได้เน้นความสำคัญของการเขียนว่า การเขียนเป็นการสื่อความหมายที่เป็นหลักฐานได้คงทนกว่าการพูด ในอดีตเรายังใช้การจำจากปากโดยใช้ภาษาพูด มาถึงสมัยพ่อขุนรามคำแหงทรงเริ่มประดิษฐ์อักษรไทย ในปี พ.ศ. 1826 ภาษาเขียนเริ่มมีจารึกขึ้นจนมีการพัฒนาที่เจริญ มีการพิมพ์ตำราต่าง ๆ ทำให้การเขียนมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ภาษาเขียนกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาทุกระดับเพราะผู้ศึกษาสามารถหาความรู้จากตำราเรียนได้ การเรียนวิชาต่าง ๆ ต้องอาศัยการเขียน เช่น การเขียนเพื่อบันทึกเพื่อทำรายงาน และเพื่อจดจำ นอกจากนี้ สมิทท์ (Smith อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ,2528) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนไว้ว่า การเขียนช่วยอธิบายความนึกคิดของตนเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อของผู้อื่นได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นระเบียบบันทึกเหตุการณ์ในอดีต และทำให้เกิดความบันเทิงใจ หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ยังได้เน้นความสำคัญของการเขียนไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ข้อที่ 1 ว่าในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ คือ มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ดงสภาพอ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณได้ นอกจากนี้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 หลักสูตรยังได้ระบุจุดประสงค์ของการเขียนไว้ว่า เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

การเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากในการฝึกฝน เนื่องจากต้องใช้กระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายตามที่ผู้เขียนตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางเยาว์ แฉ่งเพ็ญแข (2522) เรื่องลักษณะการเขียนผิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ในบรรดาทักษะวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น การเขียนนับว่ายากที่สุด และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531) ที่ว่า การเขียนทุกประเภทเป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยหลักวิชาและศิลปะต้องใช้ความคิด ความรู้ในด้านการเขียนและในด้านอื่น ๆ ประกอบกัน ต้องเป็นผู้ฟังมาก อ่านมาก และใช้เวลาในการฝึกฝนเป็นระยะเวลาานาน

จากสาเหตุดังกล่าวจึงนับว่าการเขียนในระดับประถมศึกษามักจะเป็นปัญหาค่อนข้าง

สำคัญ ดังที่ กรรณิการ์ พวงเกษม (2535) กล่าวว่าปัญหาการเขียนนั้นมีหลายลักษณะ ดังเช่น เขียนสะกดคำผิด เว้นวรรคตอนและย่อหน้าไม่ถูก ใช้คำไม่เหมาะสม เขียนคำที่ใช้อักษรย่อไม่ถูกต้อง ลำดับความคิดในการเขียนไม่ได้ ลายมืออ่านยาก ไม่มีความคิดในการเขียน จะเขียนด้วยความคิดของตนเองไม่ค่อยได้ จะต้องลอกแบบ นอกจากนี้ จากรายงานการประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาในด้านการสื่อความ ได้แก่ สื่อความไม่ชัดเจน สื่อความผิด สื่อความไม่ได้สาระ ด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำไม่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ภาษาพูด ใช้ภาษาถิ่น ภาษาไม่สละสลวย เขียนคำผิด ด้านการลำดับความคิด ได้แก่ ข้อความวกวน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

ปัญหาการเขียนดังกล่าวนี้ นงนุช ทองเนียม (2528) ได้สรุปว่ามีสาเหตุมาจากประการที่หนึ่ง นักเรียนขาดทักษะการคิด เพราะนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดให้แจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ เมื่อนักเรียนไม่สามารถคิดได้อย่างแจ่มแจ้ง นักเรียนก็ไม่สามารถสื่อสารทั้งด้านการพูด และการเขียนได้อย่างแจ่มแจ้ง

ประการที่สอง นักเรียนขาดการฝึกฝน

ประการที่สาม ครูผู้สอนเคร่งครัดในเรื่องการใช้ภาษามากเกินไป นักเรียนถูกจำกัดความคิด จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ท้อถอย และไม่อยากเขียน

ประการที่สี่ ครูใช้วิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ โดยกำหนดเรื่องให้นักเรียนเขียน ในบางครั้งนักเรียนไม่มีความสนใจหรือความถนัดในเรื่องที่ครูกำหนดให้ จึงเป็นการสะกดกั้นความคิดของนักเรียน

นอกจากนี้ เคอร์บีและไลเนอร์ (Kirby and Liner, 1981) ยังได้กล่าวว่าปัญหาการเขียนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากวิธีสอนการเขียนของครูผู้สอน ได้แก่ ครูไม่จัดเวลาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างเพียงพอ ครูยึดติดกับรูปแบบของการเขียน ความถูกต้องของการเขียนมากเกินไป ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่มีโอกาสที่จะเขียนตามความคิดที่ต้องการจะถ่ายทอดออกมา และหากนักเรียนเขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ นักเรียนก็จะรู้สึกว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จในการเขียน อันส่งผลให้นักเรียนเบื่อ ไม่อยากเขียน ขณะเดียวกันครูมักจะสอนให้นักเรียนฝึกเขียนไปตามขั้นตอนกล่าวคือ ฝึกเขียนคำ ฝึกเขียนประโยค แล้วฝึกเขียนเรื่องราว ซึ่งลักษณะการเขียนเช่นนี้ไม่ได้กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเขียน นอกจากนี้ครูไม่ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนเขียน ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเขียนสำหรับนักเรียน ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนดังนี้ วางแผนและจัด

ประสบการณ์ในการเขียนอย่างเป็นลำดับ จัดให้นักเรียนฝึกเขียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งเปรียบเสมือนนักวิ่งจะต้องซ้อมวิ่งเสมอ ๆ เนื่องจากการเขียนเป็นพฤติกรรมระดับสูงของมนุษย์ เป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อน หากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกเขียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอแล้ว นักเรียนก็ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดโดยผ่านการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรสอนจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก โดยจัดให้นักเรียนได้เริ่มพัฒนาความสามารถในการเขียนจากการเขียนสิ่งที่นักเรียนประทับใจ (expression) มีประสบการณ์ เป็นเรื่องราวสั้น ๆ ใช้ภาษาจากความคิดของนักเรียนเอง มีอิสระในการเขียน โดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบของการเขียน ความถูกต้องของการเขียนมากเกินไป หลังจากนั้นครูจึงค่อย ๆ พัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนให้มากขึ้น ถูกต้องตามหลักภาษา มากขึ้น มีรูปแบบการเขียนที่ดีขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเขียนมากขึ้น (Kirby and Liner, 1981)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนไว้หลายประการ เช่น ครูควรให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเขียนเรื่องราวสั้น ๆ ในปริมาณเท่าเทียมกันกับการฝึกเขียนคำศัพท์หรือคำยาก ครูควรติดตามพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง หารูปแบบและเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียน หรืออาจสนับสนุนให้แรงเสริมแก่นักเรียนโดยการจัดประกวดและเผยแพร่ผลงานของนักเรียน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

จากข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กล่าวมา ครูควรหา รูปแบบและเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียน นั้น(กระทรวงศึกษาธิการ, 2536) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสอนเขียน ซึ่งใช้การเขียนเจอร์นัล (journal writing) นั้นยังเป็นวิธีสอนใหม่สำหรับประเทศไทย และเป็นวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ที่เคอร์บีและไลเนอร์ (Kirby and Liner, 1981) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เสนอไว้ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าการสอนการเขียนเจอร์นัล (journal writing) นั้นมีประโยชน์สำหรับการเขียนของนักเรียนอย่างแน่นอน การเขียนเจอร์นัลจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนดังนี้

ประการที่หนึ่ง สามารถเรียนรู้คำมากขึ้นกว่าวิธีสอนการเขียนแบบอื่น ๆ ที่ครูสอนตามปกติ (Kintisch, 1986)

ประการที่สอง ปรับปรุงทักษะการเขียนทั้งลายมือ และหลักการใช้ภาษา (Robinson, 1986)

ประการที่สาม ส่งเสริมความถูกต้อง ความคล่องแคล่วในการเขียน (Temple and Gillet, 1989; Hoover, 1977; Reyes, 1991; Sohn and Enger, 1990)

ประการที่สี่ พัฒนาด้านการเขียน เพิ่มความสามารถทางการเขียน (Temple and Gillet, 1989)

ประการที่ห้า ได้ฝึกฝนหลายขณะที่เขียน (Robinson, 1988) กล่าวคือนักเรียนสามารถที่จะเขียนอะไรก็ได้ในสิ่งที่นักเรียนอยากจะพูด

ประการที่หก ค้นหาประสบการณ์ของนักเรียน โลกรอบตัวของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนสนุกกับภาษา (Hoskisson and Tompkins, 1987)

ประการที่เจ็ด มีอิสระในการเขียน แม้ว่าครูได้เสนอเรื่องให้นักเรียนเขียน แต่นักเรียนก็สามารถเลือกเขียนเรื่องได้ตามที่นักเรียนมีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ ความมีอิสระในการเขียนจะเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการเขียน (Beach, 1977 อ้างถึงใน Peyton, 1990)

ประการที่แปด มีความมั่นใจในเนื้อหาที่เขียน เนื่องจากการเขียนเจอร์นัลนั้นเป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนหรือเรื่องที่นักเรียนมีประสบการณ์ นั้นหมายความว่า นักเรียนมีเนื้อหาที่จะเขียน (Elbow and Charke, 1987 อ้างถึงใน Peyton, 1990)

ประการที่เก้า เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Patricia, 1991)

กล่าวโดยสรุปการสอนการเขียนเจอร์นัล (journal writing) นั้นเป็นวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียน ซึ่งช่วยพัฒนากระบวนการเขียนมากกว่าผลงานเขียน (Kretschmer, 1985)

ความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น เมื่อนักเรียนได้ฝึกเขียนเจอร์นัล (journal writing) ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะที่สำคัญของการสอนการเขียนเจอร์นัล กล่าวคือ นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ (Strackbein and Tillman, 1987) เกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนมีประสบการณ์ สามารถเขียนตามความคิดความรู้สึกของนักเรียน การเขียนของนักเรียนจะเป็นไปตามพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนแต่ละคน มิได้แข่งขันกับคนอื่น ๆ (Waston, 1987) บางครั้งนักเรียนอาจจะวาดภาพ เขียนคำตามการสะกดที่ติดขึ้น เขียนคำตามการบันทึกเสียงของคำ (Mandel, 1989) ขณะเขียนไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของการใช้คำในประโยค (Atwell, 1987; Graves, 1985 อ้างถึงใน Reyes, 1991) หากนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนคำ การสะกดคำ นักเรียนก็อาจจะขีดเส้นใต้คำเหล่านั้นไว้ แล้วค่อยถามครูเมื่อเขียนเสร็จ เมื่อครูตรวจงานเขียนของนักเรียน ครูจะไม่ขีดเครื่องหมายผิดสีแดงลงในส่วนที่นักเรียนเขียนผิด

แต่ครูจะเขียนชมเชยและแก้ไขลงในงานเขียนของนักเรียน ซึ่งจะไม่เขียนอย่างตรงไปตรงมา จะไม่เขียนคำกล่าวที่ทำให้นักเรียนรู้สึกผิด กลัว ท้อแท้ จะไม่คัดค้านกับความคิดของนักเรียนที่แสดงออกมาแม้ว่าครูจะไม่เห็นด้วยก็ตาม แต่ครูจะเขียนอย่างนุ่มนวล ชมเชยในสิ่งที่นักเรียนเขียนถูกต้อง และชมเชยในความคิดของนักเรียน ซึ่งลักษณะการตรวจดังกล่าวจะเป็นการกระตุ้นเสริมกำลังใจให้นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนอยากเขียน ซึ่งต่างจากการตรวจของครูในปัจจุบัน มักจะแก้ไขหรือทำเครื่องหมายแสดงคำที่นักเรียนเขียนผิด เขียนว่ากล่าวนักเรียน อันส่งผลให้นักเรียนขลาด ท้อแท้ ไม่อยากเขียน เมื่อครูตรวจงานเขียนของนักเรียนแล้วครูจะสรุปข้อบกพร่องในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียน เพื่อนำไปวางแผนการสอนสำหรับการสอนครั้งต่อไป ซึ่งจะพัฒนาข้อบกพร่องในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนพัฒนาขึ้นตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่สำคัญของการสอนการเขียนเจอร์นัล (journal writing) แล้วจะพบว่า นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ การเรียนรู้ขึ้นกับประสบการณ์ ความสนใจของนักเรียน นักเรียนได้พัฒนาไปตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ครูจะสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนด้วยวิธีการที่นุ่มนวล ไม่ใช้การขู่หรือการลงโทษ จะมีการวัดและประเมินผลทุกครั้งที่ให้งานเขียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้พื้นฐานของปรัชญาการสอนภาษาแบบบูรณาการ หรือการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (whole language philosophy) มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน (transactional model) ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ทางภาษาได้ดี และมีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนที่ครูและนักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน กล่าวคือครูเป็นแต่เพียงผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนฝ่ายเดียว นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (transmission model) (Weaver, 1944)

เนื่องจากการเขียนภาษาไทยมีความสำคัญมาก และด้วยเหตุที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประสบปัญหาการเขียนดังกล่าวแล้ว ประกอบกับนักเรียนในระดับชั้นนี้เริ่มฝึกเขียนแสดงความคิดอย่างเสรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ซึ่งการเขียนเช่นนี้สอดคล้องกับลักษณะการเขียนเจอร์นัล ดังนั้นการสอนการเขียนเจอร์นัลซึ่งเป็นวิธีสอนใหม่สำหรับประเทศไทย น่าจะเป็นวิธีที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการเขียนของนักเรียนได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเจอร์นัล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

การสอนการเขียนเจอร์นัล (journal writing) นั้นสอดคล้องกับปรัชญาการสอนภาษาแบบบูรณาการหรือการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (whole language philosophy) ดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่าการเขียนเจอร์นัลนั้นช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนได้ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยหลายเรื่อง que แสดงให้เห็นว่า การเขียนเจอร์นัลช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเพิ่มขึ้น ได้แก่งานวิจัยดังต่อไปนี้

โอล์เซน (Olsen, 1991) ได้ศึกษาเรื่อง การเขียนเจอร์นัลที่มีผลต่อการอ่าน ทักษะคิดต่อการอ่าน และความสามารถในการเขียนของนักเรียนเกรด 6 และเกรด 8 ประชากรทั้งหมด 165 คน เป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนเกรด 8 จำนวน 4 ห้องเรียน ตัวอย่างประชากรถูกจัดกลุ่มคละกัน โดยใช้คะแนนความสามารถในการอ่านจัดกลุ่ม กลุ่มทดลองมีจำนวน 30 คน (มาจากนักเรียนเกรด 6 และเกรด 8 เกรดละ 15 คน) ผลปรากฏว่า การเขียนเจอร์นัลช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

เรดแมน (Redman, 1994) ทำการวิจัยเรื่องการเขียนเจอร์นัลเป็นเสมือนการฝึกการสื่อสารและภาวะการอ่านออกเขียนได้ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนเกรด 8 จำนวน 26 คน ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร รูปแบบการสนทนา และการเขียนเพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยของ สานิต ดนุวงศ์วิวัฒน์ (2537) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถต่างกัน โดยได้รับการสอนแบบเน้นกระบวนการและแบบวิจารณ์งานเขียน โดยแบ่งตัวอย่างประชากรเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเน้นกระบวนการ โดยกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับสูง ได้คะแนนเฉลี่ยความสามารถ

ทางการเขียนความเรียง เพิ่มขึ้น 5.51% ระดับกลาง เพิ่มขึ้น 5.09% ระดับต่ำ เพิ่มขึ้น 10.52% ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนความเรียงเพิ่มขึ้น 7.04% และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบวิจารณ์งานเขียน โดยกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับสูง ได้คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนความเรียงเพิ่มขึ้น 9.94% ระดับกลาง เพิ่มขึ้น 8.08% และระดับต่ำ เพิ่มขึ้น 18.86% ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเขียนความเรียง เพิ่มขึ้น 11.62%

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนหลังได้รับการสอนการเขียนเจอร์นัลจะมีค่าสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ที่กำหนด คือร้อยละ 12 ของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเจอร์นัลก่อนได้รับการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนอยู่ในปีการศึกษา 2539 โรงเรียนวัดควนวิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำนวน 166 คน
2. ระยะเวลาในการทดลอง รวมทั้งสิ้นประมาณ 4 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ หลังเลิกเรียนเวลา 15.30-16.30 น. วันละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที เวลาที่ใช้ในการทดลอง 63 คาบ (21 ชั่วโมง) เวลาที่ใช้ในการประเมิน 3 คาบ (1 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้นใช้เวลา 66 คาบ (22 ชั่วโมง)
3. เนื้อหาที่ใช้สอนนั้นเป็นหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจ หรือมีประสบการณ์
4. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนการเขียนเจอร์นัล
  - 5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนความสามารถในการเขียนเจอร์นัล

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการเขียนคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวเพียงพอที่จะเขียนเจอร์นัลได้

คำจำกัดความ

การเขียนเจอร์นัล หมายถึง การเขียนถ่ายทอดเรื่องราว โดยมีอิสระในการเลือกหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ หรืออาจเลือกหัวข้อเรื่องใหม่ตามความสนใจ รวมทั้งมีอิสระในการแสดงความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของตนเอง

ความสามารถในการเขียนเจอร์นัล หมายถึง ความสามารถในการเขียนถ่ายทอดเป็นเรื่องราวจากหัวข้อเรื่องที่นักเรียนมีอิสระในการเลือกเขียน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และความสามารถในการใช้ภาษา

การพัฒนาความสามารถในการเขียนเจอร์นัล หมายถึง การเพิ่มความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนให้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

แบบสอบความสามารถในการเขียนเจอร์นัล หมายถึง แบบสอบที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเขียนเจอร์นัลเรื่องใดก็ได้อย่างอิสระ จำนวน 1 เรื่อง เพื่อประเมินความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนในด้านการเขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ของนักเรียน และในด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การเขียนคำ ประโยค การสื่อความ และ กลไกประกอบการเขียน

การสอนการเขียนเจอร์นัล หมายถึง การสอนที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของนักเรียนอย่างอิสระเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่นักเรียนเลือกตามความสนใจของนักเรียน ขณะที่เขียนนักเรียนไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของการใช้ภาษา หากนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา นักเรียนอาจถามเพื่อนหรือครูก็ได้ เมื่อครูตรวจงานเขียนของนักเรียน ครูจะไม่เขียนว่ากล่าวนักเรียนในสิ่งที่เขียนผิด แต่จะชมเชยและให้กำลังใจนักเรียน ขณะเดียวกันครูก็จะบันทึกและสรุปข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนทั้งกลุ่มเพื่อนำไปวางแผนการสอนการเขียนเจอร์นัลในครั้งต่อไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนการเขียนเจอร์นัล หมายถึง ลำดับขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเขียนเจอร์นัล (20 - 30 นาที) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นก่อนการเขียนเจอร์นัล (5 - 10 นาที) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่หัวข้อเรื่องที่นักเรียนจะเขียนเจอร์นัล โดยใช้สื่อประกอบ เช่น รูปภาพ เพลง เกม ปริศนาคำทาย เป็นต้น ขั้นการเขียนเจอร์นัล (20 - 30 นาที) นักเรียนเลือกเขียนหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ตามความสนใจและประสบการณ์ของนักเรียนอย่างอิสระ และ ขั้นหลังการเขียนเจอร์นัล (5 - 10 นาที) นักเรียน

อ่านบททวนเรื่องที่เขียน 2) ชั้นการแก้ไขข้อบกพร่องทางการใช้ภาษา (20-30 นาที) เป็นขั้นที่เน้นการสาธิตให้เห็นตัวอย่างการใช้คำ ประโยค และข้อความที่นักเรียนควรจะเขียนให้ถูกต้อง ทั้งนี้ การสอนครั้งแรกนั้นจะสอนเฉพาะขั้นตอนที่ 1 เท่านั้น และจะเริ่มจัดกิจกรรมขั้นตอนที่ 2 ตั้งแต่การสอนครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

การวิเคราะห์ข้อบกพร่องการเขียนเจอร์นัลของนักเรียน หมายถึง การตรวจงานเขียนของนักเรียนตามแบบบันทึกข้อบกพร่องในการเขียนเจอร์นัล เพื่อทราบข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนแต่ละคนและนักเรียนทั้งกลุ่มมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจงานเขียนพร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนแต่ละคน 2) การเขียนชมเชยและแก้ไขงานเขียนของนักเรียนแต่ละคน และ 3) การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนทั้งกลุ่ม

การวางแผนการสอน หมายถึง การสร้างแผนการสอนการเขียนเจอร์นัลเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบด้วย การเขียนเจอร์นัล และการแก้ไขข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาของนักเรียนทั้งกลุ่ม

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนวัดควนวิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แผนการสอนต่าง ๆ คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และขั้นตอนที่สำคัญของการสอนการเขียนเจอร์นัล

3. คัดเลือกตัวอย่างประชากร

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนวัดควนวิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำนวน 166 คน

3.2 ตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรที่มีความเต็มใจ และสมัครใจที่จะเรียนการสอนการเขียนเจอร์นัล

4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเจอร์นัล จำนวน 2 ฉบับ พร้อมทั้งกำหนด

วิธีการประเมินความสามารถในการเขียนเจอร์นัล นำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและให้คำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรจริงจำนวน 20 คน

5. สร้างเอกสารการสอนซึ่งประกอบด้วยแนวการสอน หัวข้อเรื่องของเจอร์นัล และแบบบันทึกข้อบกพร่องในการเขียนเจอร์นัล นำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและให้คำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

6. เก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ก่อนการทดลองให้ตัวอย่างประชากรทำแบบสอบความสามารถในการเขียนเจอร์นัลฉบับที่ 1 เพื่อประเมินความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียน และคำนวณคะแนนเกณฑ์หลังการทดลอง

6.2 ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนการเขียนเจอร์นัลเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๑ ละ 5 วัน คือ วันจันทร์-วันศุกร์ นอกเวลาเรียนปกติ คือเวลา 15.30-16.30 น. วันละ 3 คาบ ต่อ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้นใช้เวลา 63 คาบ (21 ชั่วโมง) โดยเริ่มดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539

6.3 หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบสอบความสามารถในการเขียนเจอร์นัลฉบับที่ 2

6.4 ตรวจสอบแบบสอบความสามารถในการเขียนเจอร์นัลหลังการทดลอง เพื่อนำผลมาวิเคราะห์

6.5 เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบบันทึกข้อบกพร่องในการเขียนเจอร์นัล เพื่อนำผลมาประกอบการสรุป

7. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ ดังนี้

7.1 คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนทั้งก่อน และหลังการทดลอง

7.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเจอร์นัลของนักเรียนหลังการทดลองกับคะแนนเกณฑ์ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

8. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาไทยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเจอร์นัล เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น